
**INFORMACIJA O KONSULTATIVNOM SASTANKU ODRŽANOM
13.04.2023. GODINE**

Predstavnici Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine održali su 13.04.2023. godine prvi u nizu konsultativnih sastanaka sa organizacijama civilnog društva u Bosni i Hercegovini. Sastanak je održan u Sarajevu, u zgradi Parlamentare skupštine Bosne i Hercegovine sa početkom u 12 h.

U predstojećem periodu planiran je sastanak u Mostaru 05.05.2023. godine, te u Banja Luci sredinom petog mjeseca.

Tema sastanka je bila uloga i pozicija Institucije ombudsmena za ljudska prava BiH i organizacija civilnog društva u Bosni i Hercegovini. Razgovarano je o mogućim i održivim konceptima pružanja uzajamne podrške te razmjena iskustava među učesnicima sastanka. Sagledani su pozitivni aspekti koji se ogledaju u saradnji na dnevnoj osnovi kako kroz zaštitu tako i kroz zagovarački pristup.

Nedostaci i izazovi koji su istaknuti od strane civilnog društva jesu da su organizacije civilnog društva vođene kratkoročnim projektima, te da nisu dovoljno vidljivi u javnosti.

Na sastanku je zaključeno da Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ima dobru saradnju sa organizacijama civilnog društva, ali da tu saradnju treba zajedničkim naporima još pospješiti i povećati. Institucija ombudsmena je nedovoljno vidljiva u javnom prostoru, te treba raditi zajednički na promociji i zaštiti ljudskih prava u Bosni Hercegovini kroz još veću saradnju sa organizacijama civilnog društva, medijima i kroz podizanje svijesti javnosti čime će se pospješiti vidljivost, prepoznatljivost i značaj Institucije u društvu.

**LISTA PRISUTNIH PREDSTAVNIKA ORGANIZACIJA CIVILNOG DRUŠTVA
NA SASTANKU INSTITUCIJE OMBUDSMENA I ORGANIZACIJA CIVILNOG
DRUŠTVA U BOSNI I HERCEGOVINI ODRŽANOG DANA 13.04.2023. GODINE**

1. Udruženje slijepih Kantona Sarajevo: Fikret Zuko i Safeta Baković,
2. Fondacija „Infohouse“: Zafir Šišić i Belmina Čorbić,
3. Fondacija „Cure“: Selma Hadžihalilović,
4. Udruženje građana Informativni centar za osobe sa invaliditetom „Lotos“:
Sandra Marković i Suvad Zahirović,
5. Gradska organizacija slijepih i slabovidnih Istočno Sarajevo: Nevenka Ašonja
i Jovica Mijatović,
6. Udruženje građana Republike Srpske „Stop mobbing“: Anica Ramić,
7. CRS - Catholic Relief Services: Dajana Bogdanović,
8. Caritas Bosne i Hercegovine: Siniša Sajević,
9. Unija za održivi povratak i integracije u Bosni i Hercegovini: Bisera Džidić,
10. Centar ženskih prava: Aida Ćosić,
11. CCI - Centri Civilnih Inicijativa: Hasan Kamenjaković,
12. ADI - Asocijacija za demokratske inicijative: Snježana Ivandić - Ninković,
13. Udruženje „Mreža za izgradnju mira“: Maida Zagorac,
14. Birn - Balkanska Istraživačka mreža Bosne i Hercegovine: Semir Mujkić,
15. Savez organizacija za podršku osobama sa intelektualnim teškoćama
Federacije Bosne i Hercegovine „Sumero“: Haris Haverić,
16. CIN - Centar za istraživačko novinarstvo: Leila Bičakčić,
17. Udruženje „Vaša prava BiH“: Mirza Begić i Edina Šabić,
18. Udruženje „Medica“: Amra Beganović,
19. Proni - Centar za omladinski razvoj: Jasmin Jašarević,
20. Institut za razvoj mladih Kult: Refik Čavčić,
21. Udruženje „My Right“: Binasa Goralija,
22. Udruženje „Život sa Down sindromom“: Seveda Kujović,
23. Udruženje „Zaboravljena djeca rata“: Mirna Omerčaušević,
24. Nahla - Centar za edukaciju i istraživanje: Sehija Dedović.

Datum: 20. april. 2023. godine.

ZAPISNIK

sa održanog sastanka Institucije ombudsmena i organizacija civilnog društva u Bosni i Hercegovini,
održanog dana 13.04.2023. godine.

Predstavnici Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine održali su 13.04.2023. godine sastanak sa organizacijama civilnog društva u Bosni i Hercegovini u zgradi Parlamentare skupštine Bosne i Hercegovine u Sarajevu sa početkom u 12 h.

Prisutni na sastanku su:

- Ombudsmeni BiH: Dr. Nevenko Vranješ, Dr. Jasminka Džumhur i Nives Jukić; pomoćnici Ombudsmena BiH: Irma Hadžiavić, Alma Suljić, Antea Jozić, Emina Halilović, Predrag Raosavljević.
- Ured zastupnika Vijeća ministara BiH pred Evropskim sudom za ljudska prava u Strasbourg: Harisa Bačvić.
- EU Delegation: Alessandro De Giacomo.
- Vijeće Evrope: Beti Čolak i Maja Lukić-Schade.
- Ured rezidentne koordinatorke UN-a Bosna i Hercegovina: Peđa Đurasović.
- Ambasada Kraljevine Švedske u BiH: Nedim Bukvić.
- Lista prisutnih predstavnika organizacija civilnog društva je u prilogu ovog zapisnika.

Dnevni red:

1. Uloga i pozicija Institucije ombudsmana BiH u zaštiti i promociji ljudskih prava
  - Perspektiva organizacija civilnog društva
  - Perspektiva Ombudsmena BiH
2. Uloga i pozicija organizacija civilnog društva
  - Perspektiva Ombudsmena BiH
  - Perspektiva organizacija civilnog društva
3. Mogući pravci buduće saradnje iz perspektive organizacija civilnog društva;

Sastanak su otvorili Ombudsmeni BiH, te u uvodnom obraćanju istakli:

Ombudsmenka Nives Jukić je ukazala na promotivnu i zaštitnu ulogu Ombudsmena za ljudska prava BiH, te temeljito pojasnila obje uloge.

Ombudsmen Nevenko Vranješ ukazao je na problem slabo reformisanog pravosuđa u BiH i nepoznavanja ljudskih prava od strane građana, kao i da većinski dio građana uopće ne zna šta je to Institucija ombudsmena i koja je uloga Ombudsmena u BiH.

Ombudsmenka Jasminka Džumhur je istakla da je Institucija ombudsmena prirodni partner civilnim društvima, te kako je jačanje parterstva sa organizacijama civilnog društva od izuzetne važnosti. Također, iskazala je zabrinutost za stanje osoba sa poteškoćama, rad pravosuđa, efikasnost policije, te je kao krajnji cilj Institucije ombudsmena navela osnaživanje ministarstava rada i socijalne politike, ministarstava pravde, ministarstava zdravlja i drugih ministarstava.

Nakon uvodnog obraćanja Ombudsmena, počelo je izlaganje po tačkama dnevnog reda.

I Uloga i pozicija Institucije ombudsmena BiH u zaštiti i promociji ljudskih prava

a) Perspektiva organizacija civilnog društva

Ispred **Gradske organizacije slijepih i slabovidnih Istočno Sarajevo**, obratio se gospodin Jovica Mijatović koji je istakao da Institucija ombudsmena predstavlja nadu za članove navedenog udruženja, te da obavlja svoj posao u skladu sa svojim mandatom i u onoj mjeri u kojoj im je to dozvoljeno, te da zajedničkim radom mogu postići velike pomake. Također, istakao je da lica koja imaju ratnu invalidnost imaju po Zakonu veća prava od osoba koje invalidnost dobiju rođenjem.

Ispred **Udruženja slijepih Kantona Sarajevo** obratio se gospodin Fikret Zuko koji je u svom izlaganju istakao kako bi volio da društvo u BiH više cijeni Instituciju ombudsmena i uvažava njihove preporuke, te kako bi zajedničkim snagama trebali raditi na tome da se podigne svijest o ulozi Ombudsmena i organizacija civilnih društava. Kao najveći cilj ističe borbu za inkluzijom osoba sa invaliditetom, a kao problem za ovu skupinu navodi činjenicu da koncept invalidnosti vode roditelji, obzirom da je najčešće u takvim situacijama u pitanju interes.

Ispred **Udruženja građana oštećenog vida Tuzla**, obratila se gospođa Tifa Tučić, koja je navela da se lično obraćala Instituciji ombudsmena, te kako je njeno iskustvo veoma pozitivno i smatra kako građani BiH ne koriste dovoljno Instituciju ombudsmena.

Gospodin Haris Haverić obratio se ispred **Saveza organizacija za podršku osobama sa intelektualnim teškoćama FBiH „Sumero“** iskazao je zahvalnost prema pomoćnicima ombudsmena kojima se u više navrata obraćao, a koji su uvijek bili dostupni. Također je istakao da uzimajući u obzir ograničenja Ombudsmena pri donošenju pojedinih odluka Institucija ombudsmena pri donošenju ključnih odluka i pitanja je uvijek tu.

Gospođa Maida Zagorac ispred **Udruženja „Mreža za izgradnju mira“** je ukazala na to kako je Institucija ombudsmena od izuzetne važnosti za sve one koji se bave pitanjima zaštite ljudskih prava. Navodi kako je naša dužnost kao građana da se obratimo Instituciji ombudsmena ukoliko smaramo da nam je ugroženo neko od naših prava, jer je upravo ova Institucija ona gdje možemo očekivati podršku i savjet. Smatra kako obzirom na važnost Institucije, promotivna uloga iste mora biti puno jasnija, dok je zaštitna uloga institucije na zavidnom nivou.

Ispred **Udruženja „Život sa Down sindromom“**, prisutnima se obratila predsjednica udruženja gospođa Sevda Kujović koja je navela kako je Institucija ombudsmena podržala mnoge predmete koje je njihovo Udruženje uputilo Instituciji ombudsmena, a u većini tih predmeta je bilo riječi o izmjenama Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine, te da su shodno tome imali odličnu saradnju. Izrazila je želju za zajedničkom saradnjom i u budućnosti, te želju učesća njihovog udruženja u inicijalnoj fazi da se Institut poslovne sposobnosti ukine.

Ispred **Fondacije „CURE“** prisutnima se obratila gospođa Selma Hadžihalilović koja je istakla kako se u budućnosti treba raditi na izradi standarda osoba koje su ranjive, te smatra da Institucija ombudsmena po pitanju toga ima ključnu ulogu. Iskazala je zahvalnost prema Ombudsmenki Jasminki Džumhur i pomoćnicima Ombudsmena za prijašnju odličnu saradnju sa njihovim udruženjem, te se raduju budućoj saradnji.

b) Perspektiva Ombudsmena BiH

Nakon obraćanja organizacija civilnog društva, Ombudsmeni BiH iznijeli su svoja mišljenja o Instituciji.

Ombudsmenka Jasminka Džumhur prisutnima je ukazala na slijedeće:

- Dobro uspostavljeno elektronsko upravljanje predmetima što omogućava permanentno praćenje stanja ljudskih prava na osnovu žalbi;
- Veoma mlad profesionalno orijentiran kolektiv.
- Široko postavljen mandat koji nije praćen adekvatnim resursima:
  - Neadekvatan prostor za Ombudsmene i cijeli tim u svim uredima;
  - Nedovoljna vidljivost za koju nam je potrebna podrška medija;
  - Kumulacija mandata u jednoj instituciji otvara pitanje unutrašnje organizacije;
- Nепrepoznavanje značaja Ombudsmena za razvoj društva na demokratskim principima;
  - Neadekvatan odnos odgovornih organa prema Ombudsmenima, zbog nepostojanja sankcije;
- Neadekvatno uređen status uposlenika u Instituciji, nisu državni službenici, a u Zakonu o platama nisu uopće prepoznati kao zasebna kategorija;
- Nemogućost organizovanja edukacija za osoblje prema njihovim potrebama.

U nastavku svog izlaganja Ombudsmenka Jasminka Džumhur ukazala je na pitanje povjerenja građana, te istakla da Institucija ombudsmena ima veliki broj pohvala, ali i kritika od strane stranaka koje se prvenstveno odnose na odluke o zatvaranju predmeta iz razloga što u skladu sa zakonom Ombudsmeni nemaju nadležnost za postupanje, predmeti u kojima su sudovi već donijeli odluke u čiji meritum Ombudsmeni ne mogu ulaziti ili kada se radi o sporovima između fizičkih lica, ali i određeni broj prigovora vezanih za spornost u postupanju same Institucije što je u značajnoj mjeri posljedica nedovoljnih ljudskih resursa.

Pomoćnica Ombudsmena/Šef Odjela za praćenje i ostvarivanje prava osoba sa invaliditetom Irma Hadžićević istakla je da je Institucija ombudsmena uputila kometare u procesu usvajanja Zakon o roditeljima njegovateljima u FBiH, te se nakon usvajanja desio priliv žalbi koje su se odnosile na probleme na koje su Ombudsmeni već ukazali u svojim komentarima nakon što je usvojen.

II Uloga i pozicija organizacija civilnog društva

a) Perspektiva Ombudsmena BiH

Ombudsmenka Jasminka Džumhur iznijela je perspektivu Ombudsmena o civilnim društvima, pa je kazala kako su civilna društva i nacionalne institucije ljudskih prava prirodni partneri u zaštiti i promociji ljudskih prava, da su Ombudsmeni kanal komunikacije između vlasti i građana, te kako je položaj civilnog društva u BiH u velikoj mjeri zavisi od subjekta, njegovog mandata i programskih ciljeva, a prepreke za njihovo djelovanje su sve prisutnije i izraženije, kao i slabosti samog civilnog društva. Kao prepreke navela je Ombudsmenka Džumhur slijedeće:

- Nejasno da li je prisutan visok stepen nerazumijevanja uloge civilnog društva ili svjesna namjera ignorisanja i umanjivanja tog značaja;
- Nerazumijevanje značaja sloboda s kojim se građani rađaju i da ista mogu biti ograničena u striktno postavljenim okolnostima;
- Ograničenost podrške, uključujući i finansijsku podršku, posebno kada se govori o lokalnim nevladinim organizacijama, tematski usko usmjerenim na zaštitu određenih prava ili prava određene kategorije;
- Sve izraženiji napadi na predstavnike civilnog društva, posebno u godini kada se obilježava 75.-a godišnjica UDHR.

Kao slabosti civilnog društva od strane Ombudsmenke Jasminke Džumhur navedeno je:

- Ograničeno djelovanje, projektno orijentirano, u velikoj mjeri ovisno od donatorski raspoloživih sredstava;
- Kratkoročni projekti kada se govori o lokalnim nevladinim organizacijama, a prisutni sistemski problemi;
- Unutrašnja organizacija;
- Vidljivost;
- Konkurencija, jer se aplicira kod istih donatora, utiče na međusobni odnos nevladinih organizacija.

Ombudsmenka Jasminka Džumhur dalje se osvrnula na perspektivu civilnog društva u odnosu na Ombudsmene, te je shodno tome navela:

- Da su rijetki slučajevi razvijanja strateške, partnerske saradnje;
- Pozivanje Ombudsmena u aktivnosti koje nevladine organizacije organizuju, ali često neposredno pred organizovanje događaja, te je poseban problem akumuliranje aktivnosti u maju/junu, a posebno u decembru;
- Traženje pisma podrške za apliciranje sa projektom kod donatora, gdje je uslov saradnja sa Institucijom;
- Navođenje Institucije kao korisnika projektnih usluga, a da Institucija uopće nije informisana o tome.

b) Perspektiva organizacija civilnog društva

U nastavku je uslijedila diskusija između članova civilnih organizacija u kojem je istaknuto:

Gospođa Anica Ramić ispred **Udruženja “Stop Mobbing“** je navela da udruženje iz kojeg dolazi ima 5 hiljada registrovanih članova. Kazala je kako udruženje “Stop Mobbing“ već godinama ima odličnu saradnju sa Institucijom ombudsmena. Ono što je posebno istakla jeste da veliki problem u društvu predstavlja činjenica da ljudi nisu dovoljno upoznati sa pojmom „mobing“. Kao zabrinjavajuću činjenicu navela je podatak da je njihovo udruženje u samo prošloj godini zaprimilo 236 prijava koje se odnose na mobing, a da se u posljednje vrijeme sve veći broj prijava odnosi na seksualno uznemiravanje. Smatra kako su kao civilno društvo dovoljno medijski vidljivi, te shodno tome iskazuje zabrinutost što nijedan projekat njihovog udruženja nije prošao, te u budućem radu sa Institucijom ombudsmena želi razgovarati o tome kako bi idući projekat uspješno bio realizovan što je ovom udruženju trenutno najveći cilj.

Gospodin Suvad Zahiragić ispred **Udruženja „Lotos“** koji je naveo kako su nevladine organizacije nažalost ovisne o sredstvima podrške međunarodnih organizacija. Također je naveo kako se odnos građana prema vrijednostima do kojih žele doći znatno promijenio, kao i da se nevladine organizacije osnivaju sve češće jer vide mogućnost doseganja resursa. Ono što je istakao kao problem sa kojim se susreću nevladine organizacije jesu neadekvatni resursi, te da smatra kako nevladine organizacije nisu dovoljno glasne i kako bi trebalo u budućnosti da se nametnu i ukažu na značaj njihovih djelovanja i da traže da se resursi usmjere na njihova djelovanja.

III Mogući pravci buduće saradnje iz perspektive organizacija civilnog društva

Gospodin Jovica Mijatović ispred **Gradske organizacije slijepih i slabovidnih Istočno Sarajevo** za kraj je predložio neke od pravaca u vidu buduće saradnje između Institucije ombudsmena i civilnih organizacija, a to su da se napravi presjek stanja po regijama, te da se prate njihovi pomaci, da se u budućem periodu organizuju sastanci na kojima će Institucija ombudsmena i organizacije civilnih društava diskutovati o temama kao na ovom sastanku i zajedničkim snagama napraviti plan za budući rad.

Završnu riječ imali su Ombudsmeni BiH.

Ombudsmenka Nives Jukić je u vidu promotivne i zaštitne uloge koju imaju Ombudsmeni BiH kazala kako se slaže sa učesnicima koji su izjavili da Institucija ombudsmena nije dovoljno vidljiva, ali smatra kako je ključ u medijima, te da u budućem periodu treba raditi na tome. Međutim, smatra kako Institucija ombudsmena ima odličnu saradnju u vidu zaštitne uloge, te shodno tome poziva sve prisutne da se obrate istoj. Također, navela je kako se slaže sa gospođom Selmom Hadžihalilović da se standardi osoba sa poteškoćama moraju postaviti, te je i to nešto na čemu bi se u skorije vrijeme trebalo poraditi. Svoje izlaganje završava rekavši da sve može biti izvor diskriminacije, ali da je ključni problem društva neznanje.

Ombudsmen Nevenko Vranješ je kazao kako će se razmotriti sve diskusije sa ovog sastanka u predstojećem periodu, te je predložio učesnicima civilnih organizacija, u cilju uspješnije i efikasnije saradnje sa Institucijom ombudsmena da u svojim žalbama navode više subjekata u sklopu članova svojih udruženja.

Ombudsmenka Jasminka Džumhur je pozvala učesnike civilnih organizacija da i oni organizuju sastanke na koje će se Ombudsmeni rado odazvati, te radi bolje saradnje u budućnosti učesnici pogledaju Platformu za saradnju sa nevladinim organizacijama i kriterije na stranici Institucije ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine.

Na kraju, zaključeno je da Institucija ombudsmena za ljudska prava Bosne i Hercegovine ima odličnu saradnju sa organizacijama civilnog društva, ali da tu saradnju treba zajedničkim naporima još pospješiti, povećati i učiniti vidljivijom, te da ovakve sastanke Institucije sa organizacijama civilnog društva treba održavati češće. Institucija Ombudsmena je nedovoljno vidljiva u javnom prostoru, te treba raditi zajednički na promociji i zaštiti ljudskih prava u Bosni Hercegovini kroz još veću saradnju sa organizacijama civilnog društva, medijima i kroz podizanje svijesti javnosti čime će se pospješiti vidljivost, prepoznatljivost i značaj Institucije u društvu.

Zapisnik sačinila:

Sara Zjakić

